

Alkmaarse bierbrouwer boerde op De Wittenburg

29-5-93

Van onze verslaggever
ED DEKKER

STOMPETOREN — 'Wittenburg', het bijzondere gemeentehuis van Schermer, verwijst naar Coenraad Melchior Witte. Deze Alkmaarder (1810-1876) was vijf jaar eigenaar van de villaboerderij, die in 1752 werd omschreven als een 'buitenplaats met desselvs heerenhuijs, stal, wagenhuijs en boerenwoningh met plantagie'.

In dat jaar stond in de polder E langs de Noordervaart een andere boerderij. De huidige Wittenburg is ruim honderd jaar geleden gebouwd.

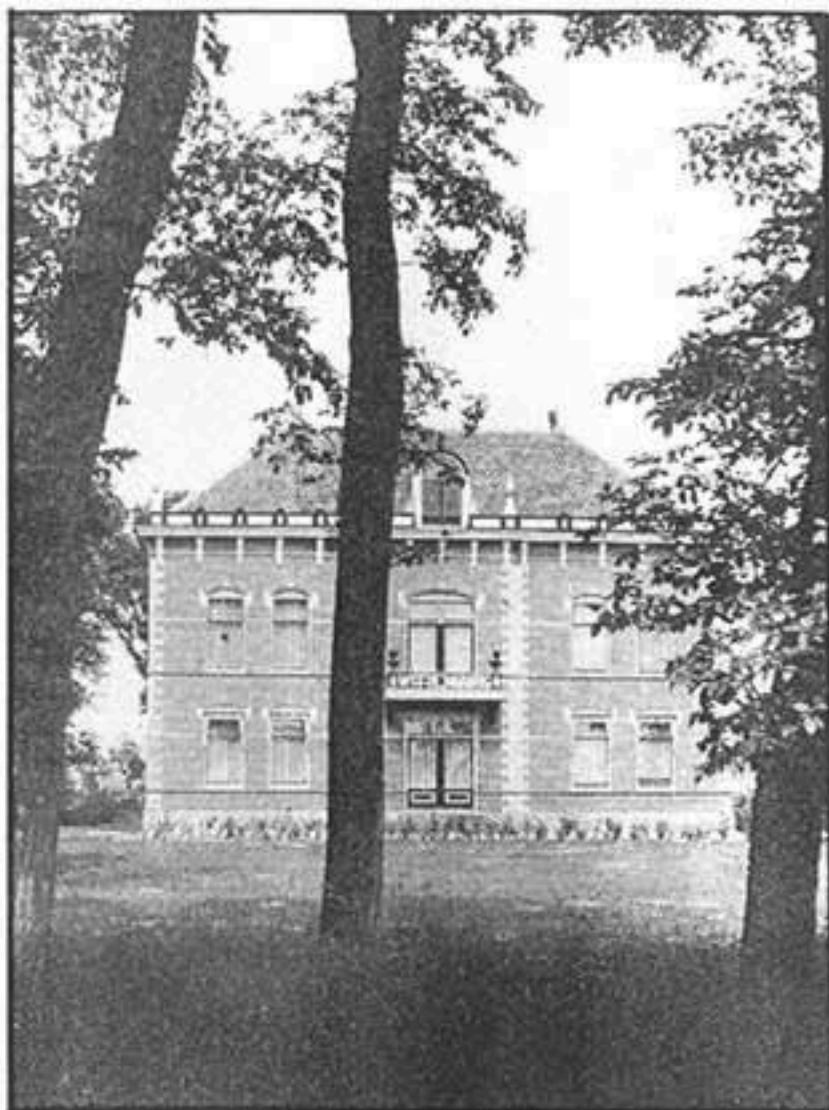
Een 'verborgen' gedenksteen in de burgemeesterskamer herinnert aan de eerste-steenlegging in 1889 door de toen 13-jarige Cornelis Kramer Glijnis. Zijn vader Dirk Glijnis, echtgenoot van Maartje Kramer, was de veertiende eigenaar van dit perceel in de Schermeer. Al in 1650, ruim vijftien jaar na de drooglegging van de Schermeer, stond er op deze plek een boerderij.

Coenraad Melchior Witte bezat het goed van 1833 tot 1838. Hij verkocht de hofstede aan Burchradus Abbring, koopman te Alkmaar. Het is mogelijk dat Witte enige tijd bleef wonen op de Wittenburg. Wellicht had hij geld nodig om in zijn geboorteplaats Alkmaar een bierbrouwerij te kopen. Coenraad werd in 1845 eigenaar van een leegstaande bierbrouwerij aan de Bierkade. Deze brouwerij, 'De Burg', draaide tot 1926. De laatste eigenaar was kleinzoon Frans Witte.

Arme sloeber

Coenraad zal weinig hebben geboerd op de herenboerderij in de droogmakerij. Zijn hart lag in Alkmaar, weet J. Kaldenbach. Deze Alkmaarder heeft het dagboek van Coenraads vader, Johannes Casparus Witte, verwerkt tot een manuscript dat op een uitgever wacht.

Vader Witte was als arme sloeber rond 1785 doodziek in Amsterdam aangekomen, lopend uit zijn Duitse geboortedorp Gesmold (bij Osnabrück). Nadat hij was opgeknapt in een Amsterdams pesthuis kocht hij in 1795 met een oud-dorpsgenoot

□ Wittenburg, Noordervaart 99, Stompetoren.

Foto Studio Wick Natziil

Nooit gedacht

bierbrouwerij De Fortuin in Alkmaar aan de laat. Vooral door de verkoop in Alkmaar van water uit het waterhuisje bij Schoorl, onderdeel van De Fortuin, werkte Johannes Casparus Witte zich in twintig jaar op tot de op een na rijkste inwoner van Alkmaar.

Nadat zijn oudste broer Johan Christiaan Coenraad brouwerij De Fortuin van vader had overgenomen, vestigde Coenraad Melchior zich in de Schermer op het landgoed waaraan later zijn naam werd verbonden. Waarschijnlijk kort voor of kort na zijn aankoop van de bierbrouwerij aan de Bierkade zal Witte zijn teruggekeerd in Alkmaar. Dit pand, eerder een regentenhuis, heeft sinds ruim een jaar de functie van Nederlands Kachelmuseum.

Monument

Veehouder Dirk Glijnis

gaf in 1888 aannemer Johannes Hille opdracht tot de bouw van 'de boerderij en heerenhuis genaamd Wittenburg'. De Ursemmer klaarde de klus voor bijna / 15.000. De verbouwing in 1987 tot Schermer gemeentehuis, waarbij architect Sander Douma uit Schermerhorn het dubbele vierkant in ere hield, vergde totaal / 2,4 miljoen. De gemeente kocht het sterk verwaarloosde pand uit de boedel van Gerard Pagel, de Bergense 'betonmagnaat'.

Wittenburg, welke in zink uitgevoerde naam in 1889 voor / 105,- is aangebracht op de balustrade, kreeg met de hoofdzakelijk inwendige metamorfose zijn rijke detaillering volop terug. Mede dank zij de opgeknapte geornamenteerde stucplafonds verwierf het Schermer gemeentehuis de status van provinciaal monument. De Wittenburg waardig.